

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

SSN Włodzimierz Wróbel

w sprawie **L.Z.**

podejrzanego o czyn z art. 191 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu 25 czerwca 2026 r.,

w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść podejrzanego

od postanowienia Sądu Rejonowego w Jaśle

z 30 stycznia 2025 r., sygn. akt II Kp 373/24,

utrzymującego w mocy postanowienie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Jaśle

z 10 grudnia 2024 r., sygn. akt [...] o umorzeniu śledztwa,

**uchyla zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego w Jaśle
w części utrzymującej w mocy postanowienie Prokuratora
Prokuratury Rejonowej w Jaśle z 10 grudnia 2024 r., sygn. akt [...] o umorzeniu śledztwa co do rozstrzygnięcia dotyczącego czynu z art. 191 § 1 k.k. opisanego w punkcie I.**

Eugeniusz Wildowicz

Andrzej Tomczyk

Włodzimierz Wróbel

UZASADNIENIE

Postanowieniem Komendy Powiatowej Policji w Jaśle z 27 września 2023 r.,
zatwierdzonym 29 września 2023 r. przez asesora Prokuratury Rejonowej w Jaśle,

o sygn. akt [...], zostało umorzone, na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k., art. 322 k.p.k. i art. 305 § 3 k.p.k., dochodzenie w sprawie zmuszania przemocą R.Z. 8 marca 2023 r. w O., przez L.Z. do określonego zachowania polegającego na przepisaniu domu mieszkalnego i wykonania badań DNA na ojcostwo tj. o przestępstwo określone w art. 191 § 1 k.k. - wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa (k. 38 akt).

Wskutek zażalenia złożonego przez pokrzywdzonego Sąd Rejonowy w Jaśle postanowieniem z 12 lutego 2024 r., sygn. II Kp 220/23, uchylił powyższe postanowienie, wskazując na potrzebę kontynuowania postępowania przygotowawczego w celu przeprowadzenia dowodu z przesłuchania interweniujących 8 marca 2023 r. policjantów i zabezpieczenia dokumentów wytworzonych w trakcie interwencji, a także przesłuchania innych świadków wskazywanych przez pokrzywdzonego. Sąd nakazał też rozważenie czy nie doszło do realizacji znamion przestępstwa z art. 190a § 1 k.k. i 217 § 1 k.k. (k. 49 -51).

Z uwagi na możliwość zaistnienia przestępstwa z art. 190a § 1 k.k., prokurator 2 kwietnia 2024 r. wszczął w sprawie śledztwo, do którego postanowieniem z 29 kwietnia 2024 r. dołączył sprawę o sygn. akt [...] prowadzoną z wniosku R.Z. o naruszenie miru domowego przez L.Z. w okresie od 26 lutego 2024 r. do 27 lutego 2024 r. (odpowiednio: k. 79 i k. 109).

Postanowieniem Komendy Powiatowej Policji w Jaśle z 23 maja 2024 r., zatwierdzonym 27 maja 2024 r. przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w Jaśle, sygn. [...], śledztwo w sprawie zaistniałego w okresie od bliżej nieustalonego dnia września 2022 r. do 8 marca 2022 r. (tak w oryginale – uwaga SN) w O. woj. [...], uporczywego nękania R. i W.Z., poprzez wielokrotne zmuszanie ich do przepisania na rzecz syna należącego do nich domu w T. poprzez wysyłanie wiadomości sms, a także kilkukrotne osobiste odwiedziny, w czasie których stosował wobec nich agresywne słowne namowy, czym wzbudzone u pokrzywdzonych uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia i udręczenia oraz istotnie naruszyło ich prywatność, tj. o czyn z art. 190a § 1 k.k., zostało częściowo umorzone, na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k., art. 322 k.p.k. i art. 305 § 3 k.p.k. - wobec braku danych dostatecznie uzasadniających jego podejrzenie (k. 155).

Sąd Rejonowy w Jaśle postanowieniem z 17 września 2024 r., sygn. akt II Kp 181/24, po rozpoznaniu zażalenia pokrzywdzonego, powyższe postanowienie utrzymał w mocy (k. 195-196 akt śledztwa).

Postanowieniem z 5 czerwca 2024 r., ogłoszonym podejrzanemu 20 września 2024 r., prokurator przedstawił L.Z. zarzuty popełnienia dwóch przestępstw kwalifikowanych z art. 191 § 1 k.k. oraz z art. 193 k.k. (k. 175).

Natomiast postanowieniem z 10 grudnia 2024 r., sygn. akt [...], Prokurator Prokuratury Rejonowej w Jaśle postanowił umorzyć śledztwo przeciwko L.Z. podejrzanemu o to, że:

I. 8 marca 2023 r. w O., woj. [...], zastosował przemoc fizyczną w stosunku do ojca R.Z., polegającą na duszeniu, szarpaniu i wrywaniu telefonu, w celu zmuszenia go do przepisania mu należącego do ojca domu, znajdującego się w miejscowości Trzcinica i wykonania testu DNA na ojcostwo, tj. o czyn z art. 191 § 1 k.k. - wobec ustalenia, iż brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia (art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k.),

II. w bliżej nieustalonym okresie między 24 lutego 2024 r. a 26 lutego 2024 r., w T. woj. [...], pod nieobecność właściciela wdarł się do należącego do R.Z. domu, pomimo braku zgody na jego obecność, wyrażoną m.in. słownie oraz przez fakt wymeldowania, a następnie w okresie 26-27 lutego 2024 r. wbrew wyraźnemu żądaniu właściciela, wyrażonemu słownie oraz poprzez zgłoszoną interwencję policji o naruszenie miru domowego, nie opuścił tego domu, zamykając przy tym bramę wejściową na linę i kłódkę, unieruchamiając zamki i montując kamery, tj. o czyn z art. 193 k.k. - wobec braku znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.) (k. 307-310 akt śledztwa).

Powyższe postanowienie zostało w całości zaskarżone przez pokrzywdzonego, który skierował zażalenie do Prokuratury Rejonowej w Jaśle (k. 312-314).

Prokurator zarządzeniem z 18 grudnia 2024 r. przyjął zażalenie pokrzywdzonego i przekazał je do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Jaśle (k. 315).

W piśmie przesyłającym zażalenie do Sądu prokurator wskazał, iż rozpoznaniu przez Sąd podlega zażalenie w zakresie czynu opisanego w punkcie II,

bowiem w zakresie czynu opisanego w punkcie I zażalenie podlega rozpoznaniu przez prokuratora nadzrędnego, co wynika z faktu, że postępowanie w sprawie o ten czyn było już umorzone postanowieniem prokuratora z 27 września 2023 r., które na skutek zażalenia pokrzywdzonego zostało uchylone postanowieniem Sądu Rejonowego w Jaśle z 12 lutego 2024 r. (k. 1 akt II Kp 373/24).

Sąd Rejonowy w Jaśle, po rozpoznaniu zażalenia pokrzywdzonego w całości postanowieniem z 30 stycznia 2025 r., sygn. akt II Kp 373/24, zażalenia nie uwzględnił i zaskarżone postanowienie prokuratora utrzymał w mocy (k. 8-10 akt II Kp 373/24).

Następnie postanowieniem z 19 marca 2025 r., sygn. akt [...], Prokurator Prokuratury Okręgowej w Krośnie, po rozpoznaniu zażalenia pokrzywdzonego, utrzymał w mocy postanowienie prokuratora z 10 grudnia 2024 r. o umorzeniu śledztwa przeciwko L.Z. w zakresie czynu I (k.322-324 akt śledztwa).

Kasację od postanowienia Sądu Rejonowego w Jaśle z 30 stycznia 2025 r. o sygn. akt II Kp 373/24, w części utrzymującej w mocy postanowienie prokuratora w zakresie rozstrzygnięcia przyjętego w jego punkcie I, na niekorzyść podejrzanego L.Z., wniósł Prokurator Generalny. Zarzucił on „rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 118 § 3 k.p.k. i art. 330 § 2 k.p.k., polegające na merytorycznym rozpoznaniu zażalenia pokrzywdzonego R.Z., w części złożonej na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w Jaśle z dnia 10 grudnia 2024 r., sygn. akt [...] o umorzeniu w pkt I, na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k., wobec braku danych dostatecznie uzasadniających popełnienie przestępstwa, śledztwa przeciwko L.Z., podejrzanemu o popełnienie czynu z art. 191 § 1 k.k., mimo, że zażalenie w tym zakresie zostało złożone na postanowienie wydane w trybie art. 330 § 2 k.p.k. i podlegało rozpoznaniu przez prokuratora nadzrędnego, tj. przez Prokuratora Okręgowego w Krośnie”

i wniósł

„o uchylenie zaskarżonego postanowienia”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Postanowienie Sądu Rejonowego w Jaśle zapadło z rażącym naruszeniem przepisów prawa procesowego, wskazanych w zarzucie sformułowanym w nadzwyczajnym środku zaskarżenia.

W myśl art. 330 § 2 k.p.k. jeżeli organ prowadzący postępowanie nadal nie znajduje podstaw do wniesienia aktu oskarżenia, wydaje ponownie postanowienie o umorzeniu postępowania lub odmowie jego wszczęcia. Postanowienie to podlega zaskarżeniu, a właściwym do jego rozpoznania organem jest wyłącznie prokurator nadrzędny.

Wobec takiej regulacji prawnej należy uznać, że organem właściwym do rozpoznania zażalenia pokrzywdzonego R.Z. na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w Jaśle z 10 grudnia 2024 r. o sygn. [...], w zakresie czynu opisanego w punkcie I, zarzuconego L.Z. był Prokurator Okręgowy w Krośnie. Kwestionowane wskazanym zażaleniem postanowienie prokuratora, było przecież w odniesieniu do czynu opisanego w punkcie I postanowieniem ponownym, w rozumieniu art. 330 § 2 k.p.k., wydanym po uchyleniu przez Sąd pierwszego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego zatwierdzonego przez prokuratora 29 września 2023 r. pod sygn. [...]. Chociaż pierwsze postanowienie zostało wydane w fazie *in rem*, a kolejne - *in personam*, to nie ulega wątpliwości, iż obydwa wydane postanowienia umarzały postępowanie w zakresie tego samego czynu z art. 191 § 1 k.k. W tej sytuacji zażalenie w tym zakresie przysługiwało do prokuratora nadrzędnego.

Należyta kontrola środka odwoławczego powinna była doprowadzić Sąd Rejonowy w Jaśle do stwierdzenia swojej właściwości tylko w części dotyczącej zażalenia na postanowienie o umorzeniu postępowania przeciwko L.Z. podejrzanemu o popełnienie przestępstwa z art. 191 § 1 k.k., co słusznie zaznaczył Prokurator Rejonowy w Jaśle w piśmie z 18 grudnia 2024 r., wraz z którym zażalenie zostało przesłane Sądowi (k.1 akt II Kp 373/24). Natomiast w pozostałym zakresie Sąd powinien był wykluczyć swoją kognicję i przekazać zażalenie do rozpoznania Prokuratorowi Okręgowemu w Krośnie.

Uchybienie to miało istotny wpływ na treść wydanego rozstrzygnięcia. Nieprawidłowe postanowienie Sądu Rejonowego w Jaśle wykreowało *stan rei iudicatae* i spowodowało, że w obrocie prawnym funkcjonują dwa prawomocne

orzeczenia różnych organów odnoszące się do tego samego przedmiotu postępowania, przy czym późniejsze postanowienie prokuratora zostało wydane z rażącym naruszeniem powagi rzeczy osądzonej i jako takie może być kwestionowane także w kontekście ewentualnego ustalenia, czy pokrzywdzony skutecznie nabył uprawnienia do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia. W celu wyeliminowania takiej możliwości uzasadnione było uwzględnienie niniejszej kasacji.

Z tych powodów Sąd Najwyższy uchylił postanowienie Sądu Rejonowego w Jaśle w zaskarżonej części.

Eugeniusz Wildowicz   Andrzej Tomczyk   Włodzimierz Wróbel

[WB]

[r.g.]